

فهرست

علوم

- درس اول: زنگ علوم / ۷۸
- درس دوم: سرگذشت دفتر من / ۸۰
- درس سوم: کارخانه‌ی کاغذسازی / ۸۴
- درس چهارم: سفر به اعمق زمین / ۸۷
- درس پنجم: زمین پویا / ۹۱
- درس ششم: ورزش و نیرو (۱) / ۹۵
- درس هفتم: ورزش و نیرو (۲) / ۹۹
- درس هشتم: طراحی کنیم و بسازیم / ۱۰۴
- آزمون نیمسال اول / ۱۰۷
- درس نهم: سفر انرژی / ۱۰۹
- درس دهم: خیلی کوچک، خیلی بزرگ / ۱۱۳
- درس یازدهم: شگفتی‌های برگ / ۱۱۷
- درس دوازدهم: جنگل برای کیست؟ / ۱۲۰
- درس سیزدهم: سالم بمانیم / ۱۲۴
- درس چهاردهم: از گذشته تا آینده / ۱۲۷
- آزمون نیمسال دوم (۱) / ۱۲۹
- آزمون نیمسال دوم (۲) / ۱۳۱

ریاضی

- فصل اول: عدد و الگوهای عددی / ۸
- فصل دوم: کسر / ۱۷
- فصل سوم: اعداد اعشاری / ۲۴
- فصل چهارم: تقارن و مختصات / ۳۰
- آزمون نیمسال اول / ۴۳
- فصل پنجم: اندازه‌گیری / ۴۵
- فصل ششم: تناسب و درصد / ۵۴
- فصل هفتم: تقریب / ۶۴
- آزمون نیمسال دوم (۱) / ۷۲
- آزمون نیمسال دوم (۲) / ۷۵

هدیه‌های آسمان

- درس اول: یکتا / ۱۸۲
- درس دوم: بهترین راهنمایان / ۱۸۳
- درس سوم: سرور آزادگان / ۱۸۵
- درس چهارم: باغ سری / ۱۸۷
- درس پنجم: شربان بایمان / ۱۸۸
- درس ششم: سیمای خوبان / ۱۹۱
- درس هفتم: دست در دست دوست / ۱۹۳
- درس هشتم: دوران غیبت / ۱۹۴
- درس نهم: جهان دیگر / ۱۹۷
- آزمون نیمسال اول / ۱۹۹
- درس دهم: آداب زندگی / ۲۰۱
- درس یازدهم: راه تندرستی / ۲۰۳
- درس دوازدهم: سفرهای با برکت / ۲۰۵
- درس سیزدهم: عید مسلمانان / ۲۰۸
- درس چهاردهم: راز موفقیت / ۲۱۰
- درس پانزدهم: سرزمین‌های همیشه سبز / ۲۱۱
- درس شانزدهم: زیارت / ۲۱۳
- درس هفدهم: دانش آموز نمونه / ۲۱۵
- آزمون نیمسال دوم / ۲۱۷

فارسی

- درس اول: ستایش، معرفت آفریدگار / ۱۳۴
- درس دوم: پنجره‌های شناخت / ۱۳۶
- درس سوم: هوشیاری / ۱۳۸
- درس چهارم: داستان من و شما / ۱۴۱
- درس پنجم: هفت خان رستم / ۱۴۳
- درس ششم: ای وطن / ۱۴۶
- درس هفتم: دریاقلی / ۱۴۸
- درس نهم: رنج‌هایی کشیده‌ام که مپرس / ۱۵۱
- درس دهم: عطار و جلال الدین محمد / ۱۵۳
- آزمون نیمسال اول / ۱۵۶
- درس یازدهم: شهدا خورشیدند / ۱۵۹
- درس دوازدهم: دوستی، مشاوره / ۱۶۱
- درس چهاردهم: راز زندگی / ۱۶۴
- درس پانزدهم: میوه‌ی هنر / ۱۶۷
- درس شانزدهم: آداب مطالعه / ۱۷۱
- درس هفدهم: ستاره‌ی روشن / ۱۷۳
- آزمون نیمسال دوم (۱) / ۱۷۷
- آزمون نیمسال دوم (۲) / ۱۷۹

مطالعات اجتماعی

درس هجدهم: دریا، نعمت خداوندی / ۲۵۲

درس نوزدهم: همسایگان ما / ۲۵۴

درس بیست و یکم: استعمار چیست؟ / ۲۵۶

درس بیست و دوم: مبارزه‌ی مردم ایران

با استعمار / ۲۵۸

درس بیست و سوم: خرمشهر در

چنگال دشمن / ۲۵۹

درس بیست و چهارم: خرمشهر در

دامان میهن / ۲۶۱

آزمون نیمسال دوم / ۲۶۳

پاسخنامه

پاسخنامه‌ی سوالات ریاضی / ۲۶۶

پاسخنامه‌ی سوالات علوم / ۳۰۷

پاسخنامه‌ی سوالات فارسی / ۳۲۱

پاسخنامه‌ی سوالات هدیه‌های آسمان / ۳۲۴

پاسخنامه‌ی سوالات مطالعات اجتماعی / ۳۴۷

درس اول: دوستی / ۲۲۰

درس دوم: آداب دوستی / ۲۲۱

درس سوم: تصمیم‌گیری چیست؟ / ۲۲۳

درس چهارم: چگونه تصمیم بگیریم؟ / ۲۲۴

درس پنجم: عوامل مؤثر در کشاورزی / ۲۲۶

درس ششم: محصولات کشاورزی

از تولید تا مصرف / ۲۲۸

درس هفتم: طلای سیاه / ۲۳۰

درس هشتم: انژری را بهتر مصرف کنیم / ۲۳۲

درس نهم: پیشرفت‌های علمی مسلمانان / ۲۳۴

درس دهم: چه عواملی موجب گسترش علوم و فنون در

دوره‌ی اسلامی شد؟ / ۲۳۶

درس یازدهم: اصفهان، نصف جهان / ۲۳۸

درس دوازدهم: چرا فرهنگ و هنر در دوره‌ی صفویه

شکوفا شد؟ / ۲۴۰

آزمون نیمسال اول / ۲۴۲

درس سیزدهم: برنامه‌ی روزانه‌ی متعادل / ۲۴۴

درس چهاردهم: برنامه‌ریزی برای

اوقات فراغت / ۲۴۵

درس پانزدهم: انواع لباس / ۲۴۶

درس شانزدهم: لباس، از تولید تا مصرف / ۲۴۸

درس هفدهم: ویژگی‌های دریاهای ایران / ۲۵۰

مَاجِرَاتُ الْعَادِي كَلْنَ وَدَرْسَاتُ

لَيْلَةُ الْقَدْرِ

دَرْسَاتُ | نَمُونَه سُؤَالٌ | امْتِنَانٌ

الگوهای عددی

عددهای زوج به عددهای $\{2, 4, 6, 8, 10, \dots\}$ ، عددهای زوج می‌گوییم.

در سال چهارم و پنجم دبستان با الگوهای عددی آشنا شدیم و یاد گرفتیم که با تکمیل جدول می‌توانیم الگوهای عددی و رابطه‌ی بین شماره‌ی هر جمله و مقدار آن را پیدا کنیم.
حالا جدول الگوهای عددی رو برای عددهای زوج کامل می‌کنیم:

سُماره‌ی جمله	۱	۲	۳	۴	۵	۶
مقدار	۲	۴	۶	۸	۱۰	۱۲
الگو	1×2	2×2	3×2	4×2	5×2	6×2

همون‌طور که می‌بینید اگر هر عدد طبیعی رو در عدد ۲ ضرب کنیم، یک عدد زوج ساخته می‌شه. حالا اگر هر عدد طبیعی رو با مثلث

$$= 2 \times \Delta \quad \text{عددهای زوج}$$

(Δ) نمایش بدیم، الگوی عددهای زوج به صورت مقابل می‌شود:

هر عدد طبیعی که یکان آن $4, 6, 8, 0$ یا 8 باشد، یک عدد زوج است.

همه‌ی عددهای زوج بر 2 بخش‌پذیر هستند.

عددهای فرد به عددهای $\{1, 3, 5, 7, 9, 11, \dots\}$ ، عددهای فرد می‌گوییم.

با تشکیل جدول می‌توانیم الگوی عددهای فرد رو هم پیدا کنیم:

سُماره‌ی جمله	۱	۲	۳	۴	۵	۶
مقدار	۱	۳	۵	۷	۹	۱۱
الگو	$(1 \times 2) - 1$	$(2 \times 2) - 1$	$(3 \times 2) - 1$	$(4 \times 2) - 1$	$(5 \times 2) - 1$	$(6 \times 2) - 1$

اگر هر عدد طبیعی رو دو برابر کنیم و یکی از اون کم کنیم، حاصل، یک عدد فرد می‌شود.

حالا اگر به جای هر عدد طبیعی، یک دایره ○ نمایش بدیم الگوی عددهای فرد به صورت مقابل می‌شود:

حاصل جمع عددهای زوج و فرد دوتا عدد زوج رو با هم جمع می‌کنیم، مثل $4 + 6 = 10$.

جواب، یه عدد زوج می‌شود. دوتا عدد زوج دیگه رو هم با هم جمع می‌کنیم، مثل $12 + 16 = 28$.

حالا می‌توانیم بگیم «حاصل جمع دوتا عدد زوج همیشه یه عدد زوج هست.»

حالا با دوتا عدد فرد امتحان می‌کنیم، مثل $5 + 3 = 8$.

حاصل یه عدد زوج شد.

دوتا عدد فرد دیگه، مثل $11 + 9 = 20$.

پس: «حاصل جمع دوتا عدد فرد، همیشه یه عدد زوجه.»

یه عدد زوج و یه عدد فرد رو با هم جمع می‌کنیم، مثل $4 + 7 = 11$.

حاصل عددی فرد شد.

با دوتا عدد دیگه هم امتحان می‌کنیم: مثل $10 + 13 = 23$.

پس: «حاصل جمع یه عدد زوج و یه عدد فرد همیشه یه عدد فرد هست.»

$$\begin{aligned} \text{زوج} &= \text{زوج} + \text{زوج} \\ \text{زوج} &= \text{فرد} + \text{فرد} \\ \text{فرد} &= \text{فرد} + \text{زوج} \end{aligned}$$

الگوی مضرب عددهای طبیعی

به همون صورت که الگوی عددهای زوج و فرد رو پیدا کردیم، می‌توانیم الگوی مضرب عددهای طبیعی رو هم پیدا کنیم. مثلاً مضربهای عدد ۳. به جدول توجه کنید:

جمله	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷
مقادیر	۳	۶	۹	۱۲	۱۵	۱۸	۲۱
الگو	1×3	2×3	3×3	4×3	5×3	6×3	7×3

اگر به جای هر عدد طبیعی، یه دونه مربع (\square) قرار بدم الگوی مضربهای عدد ۳ به شکل مقابل هست:

$\square \times 3$: مضربهای عدد ۳
 $\downarrow \quad \downarrow \quad \downarrow \quad \downarrow \quad \downarrow \quad \downarrow \quad \downarrow$
 $1 \times 3 \quad 2 \times 3 \quad 3 \times 3 \quad 4 \times 3 \quad 5 \times 3 \quad 6 \times 3 \quad 7 \times 3$
 $3, 6, 9, 12, \dots$

همهی مضربهای عدد ۳، بر ۳ بخش‌پذیر هستن. *

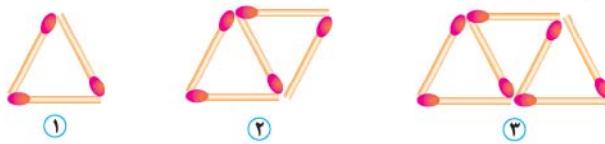
$\square \times 5$: مضربهای عدد ۵

$\downarrow \quad \downarrow \quad \downarrow \quad \downarrow \quad \downarrow$
 $1 \times 5 \quad 2 \times 5 \quad 3 \times 5 \quad 4 \times 5 \quad 5 \times 5$
 $5, 10, 15, 20, \dots$

مضربهای هر عدد طبیعی از ضرب اون عدد در همهی عددهای طبیعی ساخته میشن.

الگوهای دیگر: به غیر از عددهای زوج و فرد و مضربهای عددهای طبیعی، بعضی الگوها هستن که از مضربهای عددهای طبیعی، چندتا بیشتر یا چندتا کمترن. به مثال زیر توجه کنید:

مثال الگوی عددی شکل‌های زیر را بنویسید. حساب کنید در شکل پنجاهم چند چوب‌کبریت به کار رفته است؟

پاسخ با رسم جدول، به راحتی الگوی شکل بالا به دست می‌یابد:

شماره‌ی شکل	۱	۲	۳	۴	۵	۶
تعداد چوب‌کبریت	۳	۵	۷	۹	۱۱	۱۳
الگو	$(1 \times 2) + 1$	$(2 \times 2) + 1$	$(3 \times 2) + 1$	$(4 \times 2) + 1$	$(5 \times 2) + 1$	$(6 \times 2) + 1$

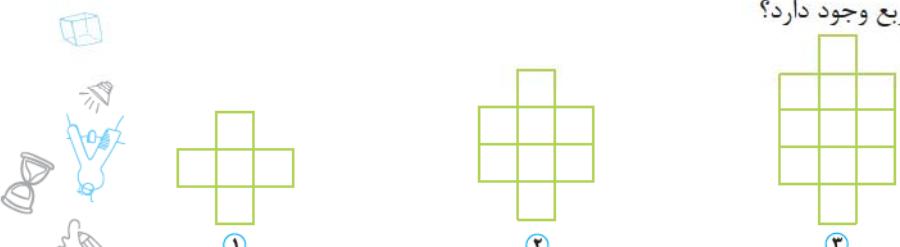
چوب‌کبریتها دوتا دوتا اضافه میشن. پس الگو با مضربهای عدد ۲ ساخته میشه.

در اولین شکل، چوب‌کبریتها یه دونه از عدد ۲ بیشترن. پس الگوی این شکل به صورت مقابل هست:

$$\text{چوب‌کبریت } (50 \times 2) + 1 = 101$$

حالا در شکل پنجاهم:

مثال با توجه به شکل زیر در مرحله‌ی هفتادم چند مربع وجود دارد؟

...

پاسخ

شماره‌ی شکل	۱	۲	۳	۴	۵	۶
تعداد مربع‌ها	۵	۸	۱۱	۱۴	۱۷	۲۰
الگو	$(1 \times 3) + 2$	$(2 \times 3) + 2$	$(3 \times 3) + 2$	$(4 \times 3) + 2$	$(5 \times 3) + 2$	$(6 \times 3) + 2$

(۳ × شماره شکل) + ۲

$$(70 \times 3) + 2 = 210 + 2 = 212$$

مریع‌ها سه‌تا اضافه می‌شون. پس الگو با مضرب‌های عدد ۳ ساخته می‌شود.

اولین شکل، دو تا مریع بیشتر از عدد ۳ دارد. پس الگو به صورت روبرو هست:

در شکل هفتادم:

سوالات درس اول

۱- به سوالات زیر پاسخ دهید.

$$\begin{array}{ccccccc} 7, & 14, & 21, & , & , & , & \\ \downarrow & \downarrow & \downarrow & \downarrow & \downarrow & \downarrow & \\ 1 \times 7 & 2 \times 7 & 3 \times 7 & 4 \times \dots & 5 \times \dots & 6 \times \dots & 7 \times \dots \end{array}$$

۱) با کامل کردن الگوی عددی روبرو، مضرب‌های ۷ را بنویسید.

الف) دهمین مضرب ۷، چه عددی است؟

ب) چندمین مضرب عدد ۷ است؟

$$\frac{7}{28} = \frac{\square}{\square}$$

پ) با توجه به مضرب‌های عدد ۷، تناسب مقابله را با عددهای دلخواه کامل کنید.

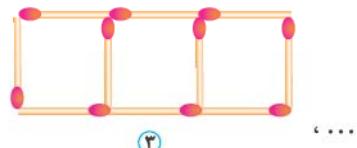
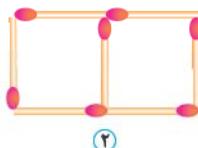
۲) مضرب‌های کوچک‌تر از ۱۰۰ عدد ۸ را بنویسید.

۳) دوازدهمین مضرب عدد ۳ را به دست آورید.

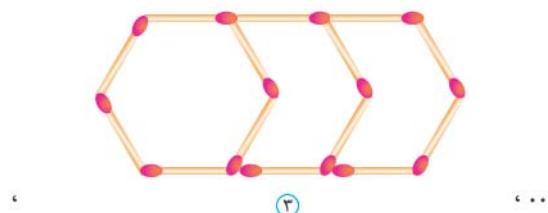
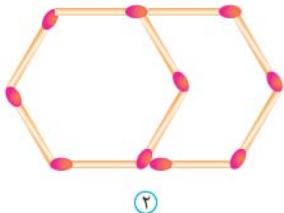
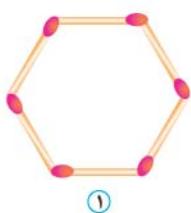
۴) اختلاف هفتمین مضرب عدد ۶ و ششمین مضرب عدد ۷ چه قدر است؟

۵) اگر عددهای طبیعی را با ○ نمایش دهیم، مضرب‌های عدد ۹ را چگونه می‌توانیم به زبان ریاضی بنویسیم؟

۶) با توجه به شکل‌های زیر، ابتدا الگوی مربوطه را بنویسید. سپس بگویید چهل و هشت‌مین شکل با چند چوب کبریت ساخته می‌شود؟

۷) ابتدا الگوی مربوط به شکل‌های زیر را بنویسید، سپس تعداد چوب‌کبریت‌های شکل دویستم را به دست آورید.

۸) سه عدد بعدی الگوهای عددی زیر را بنویسید.

الف) ۷, ۱۲, ۱۷, ۲۲, ..., ..., ..., ...

ب) ۵, ۱۱, ۱۷, ۲۳, ..., ..., ..., ...

پ) ۱۱, ۲۱, ۳۱, ۴۱, ..., ..., ..., ...

ت) ۲, ۸, ۱۴, ۲۰, ..., ..., ..., ...

(۱)

(۲)

(۳)

۹) با توجه به الگوی مقابله، شکل هشتم از چند گوی ساخته می‌شود؟

الف) رابطه‌ی بین گوی‌ها و شماره‌ی شکل‌ها را بنویسید.

ب) شکل چندم با ۵۹ گوی ساخته می‌شود؟

۱۰) سعید در یک صف نفر صد و هفتاد و دوم است. اگر او نفر وسطی این صف بلند باشد، با استفاده از راهبرد حل مسئله‌ی

ساده‌تر، بگویید چند نفر در این صف ایستاده‌اند؟

۱۱) مهدیه در یک صف، نفر وسط است. اگر ۲۶ نفر جلوی او باشند، چند نفر در این صف حضور دارند؟

درس نامه ۲

یادآوری عددنویسی

در سال چهارم، با میلیون و در سال پنجم با میلیارد آشنا شدیم.

هر عدد رو می‌توانیم به چهارصورت نمایش بدیم: به رقم، به حروف، به صورت گستردگی و در جدول ارزش مکانی.

به مثال‌ها توجه کنید:

به رقم: ۷۵۰۰۸۱۷۶۲۸

به حروف: هفت میلیارد و پانصد میلیون و هشتصد و هفده هزار و ششصد و بیست و هشت

۷۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰ + ۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰ + ۸۰۰,۰۰۰ + ۱۰,۰۰۰ + ۷,۰۰۰ + ۶۰۰ + ۲۰ + ۸

گستردگی:

و در جدول ارزش مکانی:

میلیارد			میلیون			هزار			هزارم			صدم			دهم		
ص	د	ی	ص	د	ی	ص	د	ی	ص	د	ی	ص	د	ی	ص	د	ی
۷	۵	۰	۰	۸	۱	۷	۶	۲	۸	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰

یک مثال دیگر:

به رقم: ۲۱۷۰۴۹۰۶ / ۰۱۷

به حروف: دویست و هفده میلیون و چهل و نه هزار و شش عدد صحیح و هفده هزارم

۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰ + ۱۰,۰۰۰,۰۰۰ + ۷,۰۰۰,۰۰۰ + ۴۰,۰۰۰ + ۹,۰۰۰ + ۶ + ۰ / ۰۱ + ۰ / ۰۰۷

گستردگی:

و در جدول:

میلیارد			میلیون			هزار			هزارم			صدم			دهم		
ص	د	ی	ص	د	ی	ص	د	ی	ص	د	ی	ص	د	ی	ص	د	ی
۲	۱	۷	۰	۴	۹	۰	۰	۰	۶	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰

تنظیم عده‌های خواسته شده: باید بتونیم عده‌هایی که از ما خواسته شده را با شرط‌های داخل سؤال تنظیم و تولید کنیم. مثلاً اگر

سؤال از ما کوچک‌ترین عدد غیرتکراری شش رقمی فرد را خواسته باشد، ابتدا همهٔ شرط‌های سؤال را مشخص کنیم:

عدد شش رقمی ← کوچک‌ترین عدد شش رقمی ← غیرتکراری ← فرد

باید کوچک‌ترین رقم را در بزرگ‌ترین خونهٔ جدول ارزش مکانی شش رقمی یعنی صدگان هزار قرار بدیم.

کوچک‌ترین رقم صفر هست ولی اگر صفر قرار بدیم، عدد من پنج رقمی می‌شود، پس عدد ۱ را قرار میدیم.

حالا رقم بعدی را می‌توانیم صفر قرار بدیم و از پایین به بالا عده‌های بعدی را

هم قرار میدیم. فقط حواسمن باشد یکان، باید یکی از عده‌های ۱، ۳، ۵، ۷ و

۹ باشد تا عدد نهایی، فرد بشود.

مثال بزرگ‌ترین عدد ۱۰ رقمی زوج را بنویسید.

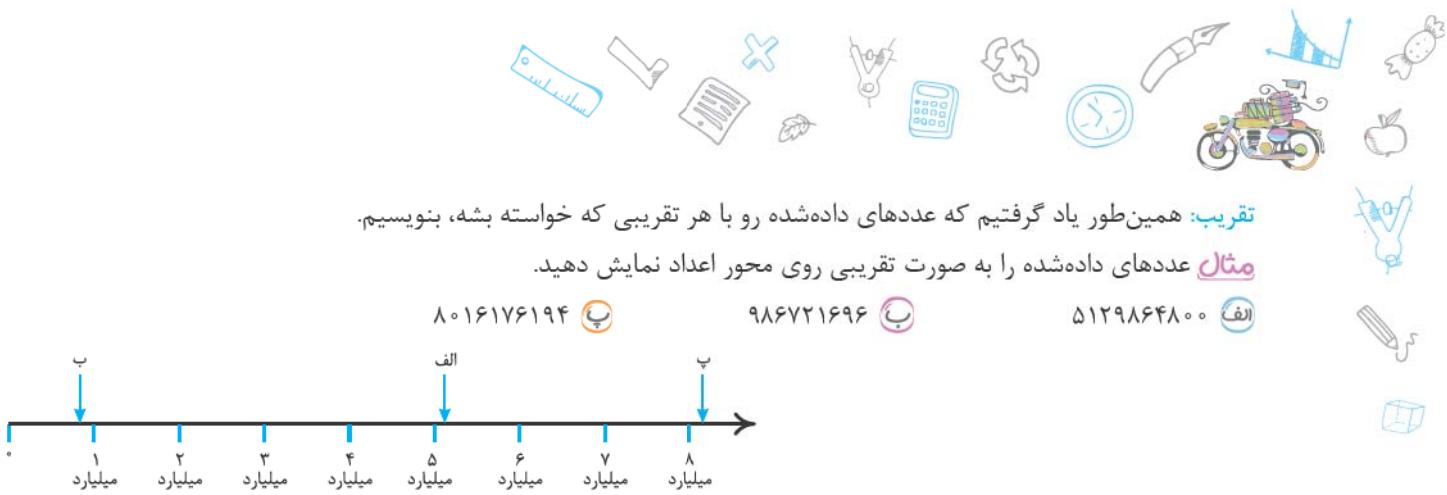
پاسخ چون نگفته غیرتکراری، کارمون خیلی راحته؛ یعنی تکراری هم می‌توانیم بنویسیم. فقط باید یکان عدد، یکی از رقامهای ۴، ۲، ۰،

۶ و ۸ باشد تا عدد زوج تولید کنیم که با توجه به سؤال باید بزرگ‌ترین عدد زوج را قرار بدیم.

نه میلیارد و نهصد و نود و نه میلیون و نهصد و نود و نه هزار و نهصد و نود و هشت

میلیارد			میلیون			هزار			هزارم			صدم			دهم		
ص	د	ی	ص	د	ی	ص	د	ی	ص	د	ی	ص	د	ی	ص	د	ی
۹	۹	۹	۹	۹	۹	۹	۹	۹	۹	۹	۹	۹	۹	۹	۹	۸	۰

۱۰ رقم

تقریب: همین‌طور یاد گرفتیم که عددهای داده شده رو با هر تقریبی که خواسته بشه، بنویسیم.

مثال عددهای داده شده را به صورت تقریبی روی محور اعداد نمایش دهید.

۸۰۱۶۱۷۶۱۹۴ ⚡

۹۸۶۷۲۱۶۹۶ ⚡

۵۱۲۹۸۶۴۸۰۰ ⚡

بخش‌پذیری بم دو

در ابتدای فصل با عددهای زوج آشنا شدیم.

همهی عددهای زوج بر ۲ بخش‌پذیر هستند.

عددهایی زوج هستند که یکان آن‌ها ۰، ۲، ۴، ۶ و ۸ باشند.

پس:

عددی بر ۲ بخش‌پذیر است که رقم یکان آن ۰، ۲، ۴، ۶ یا ۸ باشد.

۷۰۱،۴۴،۲۸۰۳،۹۹۶،۲،۱۰۰۰۰

مثال زیر عددهایی که بر ۲ بخش‌پذیرند، خط بکشید.

پاسخ عددهای ۱۰۰۰۰، ۹۹۶، ۲، ۴۴ و ۲ بخش‌پذیر، چون یکان آن‌ها به ترتیب ۰، ۶، ۲، ۰ و ۴ هست.

عددهای ۷۰۱ و ۲۸۰۳ بر ۲ بخش‌پذیر نیستند.

۵۵،۱۰،۱۵،۲۰،۲۵،۳۰،۳۵،...

بخش‌پذیری بم پنج به رقم یکان مضرب‌های عدد ۵، توجه کنید:

همون‌طور که می‌بینید، یکان همهی مضرب‌های ۵، یا صفر است یا ۵. پس:

عددی بر ۵ بخش‌پذیر است که رقم یکانش صفر یا ۵ باشد.

مثال کدامیک از عددهای زیر هم بر ۲ و هم بر ۵ بخش‌پذیرند؟

۱۵۵	۲۱۰	۲۱۲	۴۱۵	۸۸	۱۷۰	۲۱۲	۲۱۵	۴۱۵	۱۷۰	۲۱۰	۱۵۵
فقط بر ۲ فقط بر ۵ هم بر ۵ هم بر ۵											

عددهای ۲۱۰ و ۱۷۰ هم بر ۲ و هم بر ۵ بخش‌پذیر هستند.

بخش‌پذیری بم دو عددهایی بر ۱۰ بخش‌پذیر هستند که هم بر ۲ و هم بر ۵ بخش‌پذیر باشند. مثل ۱۷۰ یا ۲۱۰. همین‌طور که

می‌بینید یکان هر دو عدد صفر است.

عددی بر ۱۰ بخش‌پذیر است که رقم یکانش صفر باشد.

پس:

بخش‌پذیری بم سه همهی عددهایی که بر عدد ۳ بخش‌پذیر، یه ویژگی مشترک دارن:

اگر رقم‌هایشون رو با هم جمع کنیم، عدد حاصل هم، بر ۳ بخش‌پذیره.

مثالاً می‌دونیم که عدد ۲۱، ۲۴، ۳۰، ۲۴ و ۱۸ بر ۳ بخش‌پذیر هستند. حالا رقم‌های آن‌ها رو با هم جمع می‌کنیم:

$$\left. \begin{array}{l} 21 \rightarrow 2+1=3 \\ 24 \rightarrow 2+4=6 \\ 30 \rightarrow 3+0=3 \\ 18 \rightarrow 1+8=9 \end{array} \right\} \Rightarrow \text{حاصل جمع رقم‌های همهی عددها بر ۳ بخش‌پذیر هستند}$$

عددی بر ۳ بخش‌پذیر است که جمع رقم‌هایش بر ۳ بخش‌پذیر باشد.

پس:

بخش‌پذیری بمنه بخش‌پذیری بر ۹ هم دقیقاً مثل بخش‌پذیری بر ۳ هست، یعنی:

عددی بر ۹ بخش‌پذیر است که جمع رقم‌هایش بر ۹ بخش‌پذیر باشد.

مثال زیر عددهایی که بر ۳ بخش‌پذیر هستند، ۰ و زیر عددهایی که بر ۹ بخش‌پذیر هستند Δ بکشید.

۵۱۰, ۷۲۰, ۸۱۷, ۴۱۴, ۷۲۳, ۱۱۷, ۳۲۲

○ ○ ○ ○ ○
 Δ Δ Δ

همون‌طور که دیدید، اگر عددی بر ۹ بخش‌پذیر باشد، حتماً بر ۳ هم بخش‌پذیر است.

سوالات درس دوم

۱- به سوالات زیر پاسخ دهید.

۱) جدول زیر را کامل کنید.

گسترده‌نویسی	به حروف	به رقم
		۷۵۲۶۳۰۱۷۲۱۰
	سیصد و هفده میلیارد و چهارصد و نود و پنج هزار و پانصد و بیست و پنج	(الف)
$6,000,000,000 + ۲۰۰,000,000 + ۲۰,000,000 + ۷,000,000 + ۷۰۰,000 + ۱۰۰۰۰ + ۱۰۰۰ + ۹۰۰ + ۱$		(ب)
	نود و چهارمیلیون و سیزده هزار و هفتصد و چهل و پنج عدد صحیح و بیست و یک صدم	(ت)

۲) هر یک از عددهای موردنظر را بنویسید.

_____	اف) بزرگ‌ترین عدد ۷ رقمی غیرتکراری
_____	ب) بزرگ‌ترین عدد زوج ۵ رقمی
_____	پ) بزرگ‌ترین عدد فرد ۴ رقمی غیرتکراری
_____	ت) کوچک‌ترین عدد زوج چهار رقمی
_____	ث) بزرگ‌ترین عدد فرد ۱۰ رقمی
_____	ج) کوچک‌ترین عدد زوج ۸ رقمی غیرتکراری

۳) در هر عدد، ارزش مکانی رقم مشخص شده را بنویسید.

: ۲۰۷۱۱۸۲۰۵۱۹۷ ب)

: ۵۱۳۴۲۹۸۷۳ ب)

: ۷۵۰۱۶۹۲۸ الف)

۴) ابتدا عددهای داده شده را با تقریب یک میلیون بنویسید، سپس رقم دهگان میلیون هر یک را مشخص کنید.

رقم دهگان میلیون	با تقریب یک میلیون	عدد اصلی
_____		۴۷۲۶۲۹۴۱۲۱
_____		۲۵۶۱۱۰۲۱۹۴۱۸
_____		۷۴۹۹۷۲۶۰۱۱

۱۰۰

۲۰۰

۳۰۰

۴۰۰

۵۰۰

۶۰۰

۷۰۰

میلیون

میلیون

میلیون

میلیون

میلیون

میلیون

میلیون

۱۳۵۶۰۱۱۸ ب

۵۲۱،۲۱۹،۱۱۸ ب

۲۵۰،۰۰۰ لف

۱۹۹،۸۲۱،۴۱۹ ث

۴۳۰،۰۰۰،۰۰۱ س

در مورد عدد ۷۵،۸۹۱،۲۳۴ به سؤالات زیر پاسخ دهید.

الف) یکان میلیون، چه رقمی است؟

ب) سومین عدد از سمت راست، چندتا ۱۰ تایی می‌شود؟

پ) دومین عدد از سمت چپ، چندتا ۵ تایی می‌شود؟

با کارت‌های ۱،۰،۵،۴،۲،۷،۳،۰، هر یک از اعداد موردنظر را به رقم و حروف بنویسید.

الف) بزرگ‌ترین عدد زوج سه‌رقمی بین ۳۰۰ و ۷۰۰.

ب) کوچک‌ترین عدد ۶ رقمی و فرد با رقم دهگان هزار ۳ و رقم دهگان ۷.

دور اعدادی که بر ۲ بخش‌پذیرند، خط بکشید.

۲۷۱،۴۰۶،۳۸۵،۹۲،۵۵۲۲،۱۰۰۰،۷۴۱

۴۱۵،۱۴۸،۹۹۰،۲۰۵،۵۵۵۵۱،۱۵،۲۵۲۰

دور اعدادی که بر ۵ بخش‌پذیرند، خط بکشید.

با کارت‌های ۷،۰،۶،۰ عددی سه‌رقمی بسازید که:

الف) بر ۲ بخش‌پذیر باشد.

ب) بر ۵ بخش‌پذیر باشد.

ت) هم بر ۲ و هم بر ۵ بخش‌پذیر باشد.

ث) بر ۵ بخش‌پذیر باشد ولی بر ۲ بخش‌پذیر نباشد.

۱۲۷،۳۴۲،۴۲۰،۹۱۹،۹۱۲،۳۳۱

۴۲۱،۷۰۲،۱۱۸،۹۳۶،۹۲۱

دور اعدادی که بر ۳ بخش‌پذیرند خط بکشید.

دور اعدادی که بر ۹ بخش‌پذیرند خط بکشید.

۵ عدد دلخواه بنویسید که بر ۳ بخش‌پذیر باشند ولی بر ۹ بخش‌پذیر نباشند.

۱۳ عددی بنویسید که بر ۹ بخش‌پذیر باشد ولی بر ۳ بخش‌پذیر نباشد.

۱۴ در هر مربع، عددی بنویسید که عدد حاصل بر ۳ بخش‌پذیر باشد.

الف) ۲ □ ۸

ب) ۲۴ □

پ) ۷۱۴ □ ۲

۱۵ سه عدد دلخواه بنویسید که هم بر ۲ و هم بر ۳ بخش‌پذیر باشند. آیا این سه عدد بر ۶ هم بخش‌پذیرند؟

۱۶ در هر قسمت با توجه به موارد خواسته شده، در مربع رقم مناسب قرار دهید.

۲ □ ۱ ب) بر ۲ بخش‌پذیر باشد ←

۳۱ □ ۱ الف) بر ۲ بخش‌پذیر باشد ←

۷۱ □ ۱ ت) بر ۶ بخش‌پذیر باشد ←

۵۱ □ ۱ ب) بر ۵ بخش‌پذیر باشد ←

۷۲ □ ۱ چ) بر ۱۰ بخش‌پذیر باشد ←

۱ □ ۵ ث) بر ۹ بخش‌پذیر باشد ←

۱۷ بزرگ‌ترین عدد دورقی بین ۶۰ و ۷۰ را بنویسید که نه بر ۲ بخش‌پذیر باشد، نه بر ۳، نه بر ۵ و نه بر ۷.

۱۸ کوچک‌ترین عدد ۳ رقمی بخش‌پذیر بر ۹ بدون رقم‌های تکراری را بنویسید.

۱۴